

Den amerikanske kystvaktskuta USCGC BEAR

Av Jostein Hovland

På min internett-side (<http://home.swipnet.se/jostein-hovland>) har jeg med et avsnitt om gamle "Polaris" sitt dramatiske forlis den 16 oktober 1942. Det skjedde i nærheten av Resolution Island og "Polaris" som da var fullasta med bensin, gikk i lufta – ja skuta blei så godt som sprengt i filler gjennom den kraftige eksplosjonen. Sjøl om den direkte årsaken til eksplosjonen vel aldri blei helt fastlagt, var det sannsynligvis et lekkende bensinfat som var årsaken. Som gjennom et under kom dog heile mannskapet fra det med livet i behold.

Jeg baserte avsnittet i alt vesentlig på hva min morbror, Peter P Brandal – som var skipper på "Polaris" – kunne fortelle oss da han kom heim etter krigen. I 1945 kom tre skuter ifølge fra Kanada til Brandal "Peter S", "Minna" og "North Star". Peter var skipper på "Peter S" som han hadde gitt navn etter sin far, Peter S Brandal

Onkel Peters fortelling om forliset og om redningen gjorde naturligvis et stort inntrykk på alle – og ikke minst på meg som da bare var 14 år gammel. Vi visste allerede under krigen at "Polaris" hadde forlist. Det kom nemlig et sensurert brev frå Kanada til en som jeg i farten ikke kan huske navnet på. Men midt i det brevet, i en setning som sensuren ikke hadde strøket eller klipt bort, sto der nemlig: "... *Polaris har gått vest ...*". Det var det hele – men det var nok. Vi visste derimot ikke noe om mannskapets skjebne.

Jeg har nå gitt meg tid til å leite etter opplysninger om den amerikanske kystvaktkutteren "Bear" som mannskapet fra "Polaris" kom ombord i etter at dei hadde fått førstehjelp av eskimoene. Det viser seg at historien om "Bear" virkelig er interessant lesing sett frå mange synsvinkler.

Bear var opprinnelig bygd som selfanger og gikk av stabelen i Skottland 1874. Hun var ca 200 fot lang og meget kraftig bygd. Huda var av 6" eik som dessuten var forsterka med stålplater som ishud. Skuta hadde dampmaskin og var rigget som tremastet skonnertskip – med råseil på fokkemasta og gaffelseil på stor- og mesanmasta.

I 1884 blei "Bear" kjøpt av USA for en redningsekspedisjon til Nordgrønland. Det gjaldt å redde deltagerne i løytnant A.W. Greelys ekspedisjon som hadde ligget fast siden 1881. Isen hadde gjort det umulig for unnsetningsfartøy å komme fram såvel i 1882 som 1883. Situasjonen for ekspedisjonen blei etter hvert desperat. Da maten tok slutt hadde dei bare noen kokte selskinn å spise. På leiteekspedisjonen 1884 deltok foruten "Thetis" og "Bear" også "Loch Garry".

Da "Thetis" og "Bear" nådde fram, blei Greely og dei seks andre deltagere som ennå levde, berget. Av disse døde en før skutene forlot Grønland. Ekspedisjonen hadde opprinnelig hatt 25 deltagere. I tillegg til at så mange omkom, hadde ekspedisjonen også en meget mørk side som kan leses på internett. Mannskapet på "Thetis" og "Bear" undersøkte noen av dei omkomne som dei fant for å bestemme deres identitet. Kommandør W.S. Schley ombord i "Thetis" skriver blant annet dette – fritt oversatt av meg: *...det blei fastslått at på disse seks omkomne... hadde det blitt skåret bort kjøtt.*

Den som er interessert kan lese mer om dette på internettadressen:

<http://www.arcticwebsite.com/greely1881expedition.html>

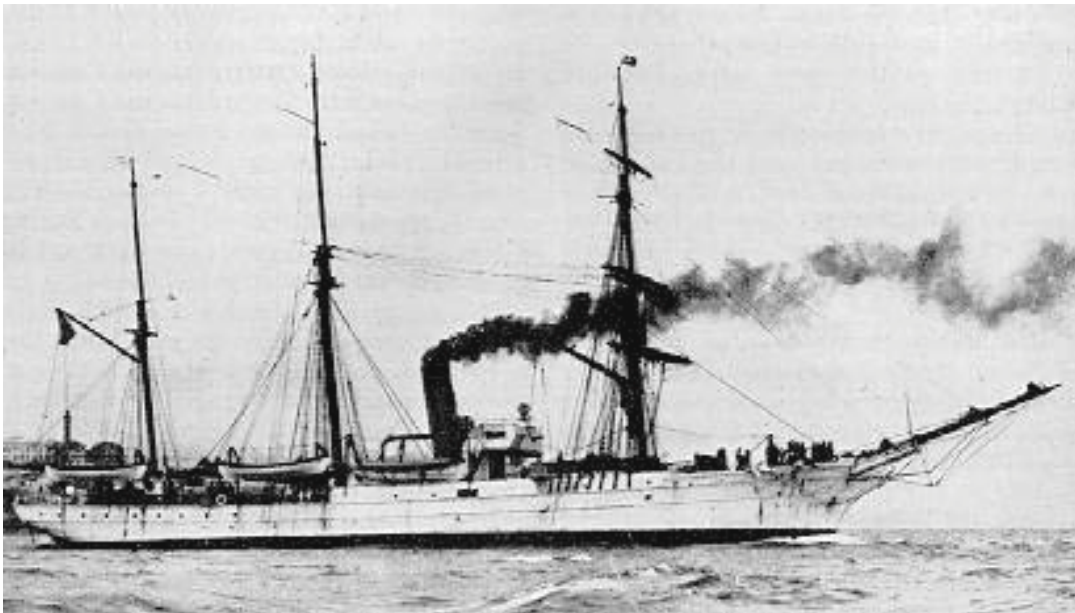
Ishavsmuseets Venner, Postboks 20, 6062 BRANDAL

Etter denne redningsekspedisjonen blei "Bear" stasjonert i San Fransico med operasjons- og inspeksjonsområde ved Alaska hver sommer i heile 36 år. Under første verdenskrig blei hun overført til marinen. Etter krigen kom "Bear" tilbake til kystvakten fram til 1928. kommandoflagget blei strøket.

Da tok admiral Byrd over kommandoen og han brukte "Bear" på tre forskjellige og anstrengende ekspedisjonsturer til Antarktis. I 1939 – da skuta var 55 år – beordret så president Roosevelt admiral Byrd til ennå en ekspedisjon til Sørishavet.

Det blei den siste turen sørover for skuta. Under andre verdenskrig gjorde hun deretter tjeneste som patruljeskip sammen med kystvaktskipet "Northland", blant annet på Grønland.

"Bear" blei da modernisert. Riggen blei redusert til to relativt korte master og skuta fikk dessuten installert dieselmotor.

Dette bildet viser "Bear" som skuta sannsynligvis såg ut frå hun var ny.

På Austgrønland kapret – eller – beslagtok "Bear" og "Northland" i september 1941 den norske selfangeren "Buskø" som hadde kommet til fangststasjonen Moskusheimen under ledelse av Hallvard Devold. Totalt hadde skuta da 27 personer ombord.

Noen av fangstfolka som fulgte med fra Norge var riktige idealister som nok sikkert bare ønsket å komme bort fra det okkuperte Norge. Noen personer ombord hadde derimot ureint mel i posen, som vi sier. Blant annet ekspedisjonslederen som gjorde gjeldende at dei kom på oppdrag og med garantier fra den norske stat! Amerikanerne lyttet tålmodig på alle forskjellige argument som blei framført, men hadde vanskelig for å akseptere at ekspedisjonen som kom direkte fra det okkuperte Norge, var bekostet av den norske stat. Norge var okkupert og landets demokratisk valgte regjering og konge var jo i England. Til slutt undersøkte amerikanerne skuta og fant da at skuta hadde en egen rett bra radiostasjon

men også en mobil radiostasjon. Det framgikk dessuten at et tysk krav var at en radiostasjon skulle bli plasert på Jonsbu.

Ved nærmere forhør viste det seg at "Buskø" allerede hadde satt i land personal og radioutstyr lenger sør på kysten. "Northland" undersøkte det hele og omringet den aktuelle stasjonen midt i natten. Der inne fant dei tre nordmenn, den ene med tysk arbeidsordre. Dei fant også radioutstyr, hemmelige instruksjoner og koder. Det avgjorde saken. Nordatlanten hadde jo blitt av stor strategisk betydelse for dei tyske ubåtene og værmeldinger fra Austgrønland var derfor av vital betydelse for den tyske marinen. Da dette hendte før USA kom med i krigen – det japanske angrepet på Pearl Harbour skjedde jo først den 7. desember 1941 – blei personene arresterte som illegale innvandrere.

"Buskø" blei tatt som prise med utstyr, med mannskap og dei fleste fangstmenn. Reisa gikk til Boston, eskortert av "Bear". Henry Rudi fikk fortsette som fangstmann et år til på Moskusheimen, likeså Johan Johansen i Myggbukta og på Hoelsbu Petra og Levin Winther.

Det finns mer å lese om dette intermessoet på den amerikanske kystvaktas internettside, [USCG Home Page](http://www.uscg.mil/hq/g-cp/history/Northland.html). Adressen er:

<http://www.uscg.mil/hq/g-cp/history/Northland.html>

Verdifulle opplysninger har jeg dessuten henta frå Peter Smidt Mikkelsens bok: *Nordøstgrønland 1908-60 Fangstmandsperioden Danish Polar Center, København 1994.*

Hva som hendte med "Bear" etter at mannskapet på "Polaris" var redda veit jeg ennå så lenge ikke mye om, men jeg undersøker saken og håper ihvertfall at jeg kan få tillatelse til å lese hva som står i loggboka fra oktober 1942.

"Bear" gikk til slutt i opplag i Boston og lå der til krigen var over. Hun blei da solgt til en privatperson for omtrent 5200 dollar. Det var meininga at han skulle restaurere skuta, men det blei det ikke noe av. "Bear" blei til slutt bogsert til Kanada og lå lenge, nærmest som vrak, i Halifax. Et forsøk å bogsere henne til Philadelphia satte punktum for gamle "Bear". Slepnet kom ut i en kuling, sleperen gikk av, masta gikk overbord og slo hull i skroget. Da takket "Bear" for seg og gikk til bunns den 19 mars 1963. Etter trofast tjeneste i 89 år.

Årets julegåve kjem frå Ishavsmuseet!

Sigmund Bøe: "På minnegrunn".

240 sider polar og sjøfartshistorie rikt illustrert med autentiske bilder. Forfattere, ishavsskipper Sigmund Bøe, starta å drive ishavet med "Aarvak" i 1936, og det er denne turen boka startar med.

Boka får du i bokhandelen, eller du kan

Bestille den frå Ishavsmuseet, kr. 328,-

Ulykkesnatten på Jan Mayen desember 1950

Av Bjørnar Augdal

Om ettermiddagen 9. desember begynte vinden fra nord å friskne på. Det var nedbør av snø. Kvelden forløp som vanlig. Radiosondefolkene forlot salongen i hovedstasjonen sent på kvelden for å gå til reservestasjonen hvor de hadde sine soverom.

Oddmund Søreide hadde vakt om kvelden 9. desember. Vinden økte stadig utover senekvelden, og klokken 0025 gjorde Oddmund forsøk på å gå til instrumenthytta for avlesning. Han snudde atter å ha gått noen meter. Vinden og sne kavet var så kraftig at han fant det uforsvarlig å gå til instrumenthytta som lå i retning sør av hovedstasjonen.

Aksel Liberg hadde gått til sengs for kvelden, men Oddmund ville gjerne gjøre Aksel, som var bestyrer, oppmerksom på at det ikke var mulig å komme seg til instrumenthytta. Aksel var en uredd person som følte ansvar for at alt måtte gjøres for at sendingen av "metten" til Tromsø ikke måtte utebli. Oddmund som hadde vært ute og måtte gi opp, fraråder Aksel å gå ut siden været var så ekstremt dårlig. Aksel sto opp for å gå ut og lese av instrumentene, men kom raskt tilbake og tente alle utelysene på hovedstasjonen. Han gikk deretter ut igjen for å prøve på nytt.

Klokken 0045 var vinden kommet opp i orkan styrke. Da Aksel ikke var kommet tilbake etter 10 minutter begynte vi og bli urolige for at noe kunne ha skjedd. Vi ringte så til reservestasjonen og ba de slå på utelys. Da det hadde gått 15 minutter, og Aksel ikke hadde kommet tilbake, knyttet Bjørnar Augdal et skjerf over munn og nese, bandt en line over midjen, og utstyrt med en stavlykt gikk han ut for å lete. Linen var for kort til å nå over et større område, så søket ble bare i området rundt husene. Bjørnar gikk så ved hjelp av linen over til reservestasjonen for å få de fire som var der over til hovedstasjonen for å få flest mulig til å hjelpe.

Vindstyrken hadde knust snøkornene så snøen ble meget tett og virket nærmest som mel. Det var umulig og se bakken selv med den sterke lykten. Fordypningen for øynene føk igjen på et øyeblikk.

Først klokken 0615 var vinden løyet såpass at vi kunne nå lagerskuret for å hente mer tau for å nå lenger med søkene. Vi nådde da med tauene til hundehusene og fikk undersøkt om Aksel kanskje hadde søkt ly der, men alle søk var forgjeves. Vinden økte så i styrke igjen. Vi måtte gi opp letingen og berre vente på at vinden skulle spakne igjen. Orkanen raste utover hele søndagen. Selv på det lyseste midt på dagen kunne en berre se et par meter frem om seg. Den sterke vinden og snø kavet fortsatte utover hele kvelden og hele natt til mandag.

Først mandag formiddag kunne vi gå ut uten tau, og fant da Aksel klokken 1130, ca 150 meter fra hovedstasjonen i syd – sydøstlig retning. Han var da helt stivfrosset. Etter uttrykket i ansiktet og stillingen han lå i syntes det som han har vært helt utmattet. Han lå med ansiktet ned unne vinden. I nesen var det blod. Han hadde verken lue eller votter på seg når vi fant han. Han lå på et snø bart steinete område.

Vi fraktet han ned på en kjelke, tinte han opp og arbeidet med gjenopplivning i 3 timer. Vi var nesten klar over at gjenopplivning ikke ville føre frem i dette tilfelle, men vi ville nå likevel prøve.

Heldigvis hadde vi noe trematerialer på loftet så Oddmund kunne lage en kasse (kiste) vi kunne legge den avdøde i. Vi fraktet så kisten ned til Atlantic City og satte kisten i tømmerhytta like ved Nissen-hyttene. Fokksnø dekket hytta helt etter hvert.

Under uværet hadde den 30 meter høye tremasten som var plassert bare noen meter fra husveggen på nordøstsiden, gjenget av to strekkfisker på bardunene som hang og dinglet ned langs masten. Masten svaiet i midtpartiet før vi fikk festet bardunene.

Etter ulykken var vi to mann om tre manns jobb. Værvarslinga i Tromsø lovet og sende opp en telegrafist som erstatning for den omkomne så snart muligheten var der.

Først den 14. mars ble telegrafist Terje Lillevik sendt oppover med ishavsskuten MS "Ringsel" som da skulle til Vesterisen på fangst. Været og landingsforholdene var ikke bra da skuten nærmet seg Jan Mayen. Ising og mye vind gjorde at "Ringsel" gikk direkte til fangstfeltet, og det ble ikke telegrafisterstatning før avløsning i juli. Besetningen på Jan henvendte seg til flere fangstskuter i håp om at en skute kunne komme innom Jan på heimturen for å ta med seg den døde.

MS "Grande" av Ålesund bekreftet over radio at de ville gjøre forsøk på å få med seg kisten selv om været var dårlig. "Grande" kom inn til øya ved stasjonsområdet ved Nord-laguna og la seg på været et godt stykke fra land. Høy sjø og vind fra nord gjorde at skuta ikke annså det forsvarlig og la noen av mannskapet gå i lett båten for å ta seg i land. "Grande" lot derfor lett båten uten mannskap føres av vinden etter en lang line mot land. Vi på stranden fikk tak i lett båten, surret fast kisten og ga tegn til skuta at de kunne begynne å dra lett båten utover mot "Grande". Omborføringen gikk bra og det ble utvist stort sjømannskap fra mannskapet på "Grande". Skuta var på tur heim til Ålesund fra fangstfeltet og det var i april.

INNLEGG!

Nemnda for reising av eit monument over ishavskonene vil nytte høvet gjennom Isflaket og få rette ei stor takk til Marit Moldskred for bildet som ho gav til inntekt til formålet, og til "Moldskred Astrids singers" som stod føre innramming og ramme. Bildet var det første innsamlingen starta med, og som resulterte i den nette sum av 11.752,- kroner til monumentet. Det vart vunne av Eldbjørg Ertesvåg, Brandal.

Ein stor takk til alle som bidrog med lopper til loppemarknaden også.

Loppene har pr. 28.10.03 bidratt med 16 951,50 kroner, og vi har enda lopper igjen som vi vil kunne nytte til tombolagjenstandar etc.

Stemnefesten på Ishavsmuseet den 15. oktober gav loddsal for 3.615,- kroner. Ei stor takk til alle som tok lodd.

På "Navaren" ved Hareid trafikkterminal er det lagt ut gåvegiroblankettar som pr. 28.10.03 har gitt ei inntekt på 4.250,- kroner. Takk til dykk også.

Lokalavdelinga av Nordea bank på Hareid har gitt 5.000,- kroner. Dette set nemnda stor pris på og vil med dette utfordre andre lokalavdelingar av bankane og andre finanskjelder i distriktet til å take opp hansken etter Nordea på Hareid.

Det er eit langt stykke igjen før vi er i mål. Så langt som vi veit i dag så vil berre monumentet koste ein stad mellom 4 og 500 000 kroner.

Men nemnda er optimistisk med omsyn til å nå målet, då folk er entusiastiske og fortsatt kjem med hekladukar m.m. til utlodding.

På nyåret har vi planer om å kome i gong med ei kronerulling i både Vikebladet Vestposten og Vestlandsnytt.

Så ynskjer vi alle ei riktig GOD JUL & OG GODT NYTTÅR !!

Helsing nemnda!!

Ishavsmuseets Venner, Postboks 20, 6062 BRANDAL

Beretning om en ishavstur med "Furenak"

Av Hardbarka

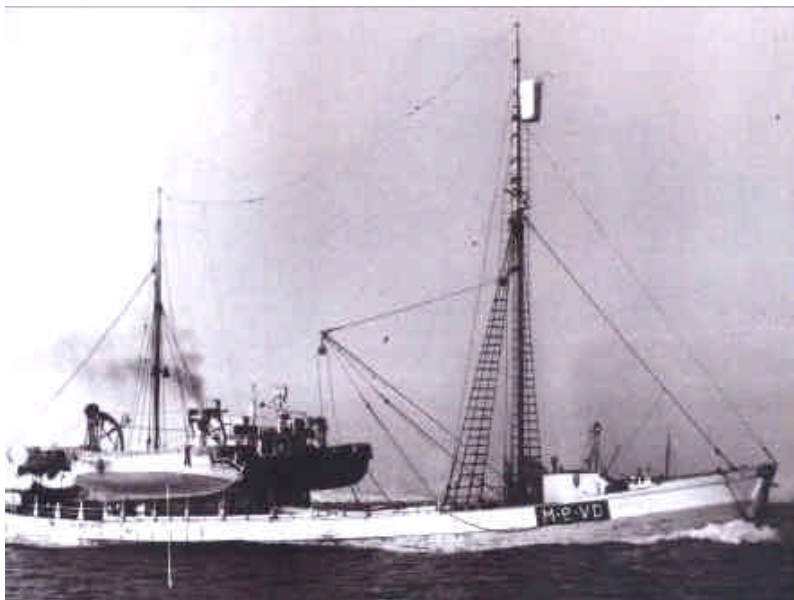
Følg med! Lærer Jarl er vanligvis en grei kar, men i dette tilfelle ble han sint. Han ble rent avsindig rasende! Grunnen var den at jeg i norsktimen forlot min plass i klasserommet og tok oppstilling ved vinduet som vendte ned mot sjøen. Ikke bare mot sjøen, men vinduet var plassert på en slik måte at vi hadde full oversikt over hva som foregikk ved "Smedvikkaia".

Det var ikke det at det var mangel på båter som vi kunne se på i kjedelige timer, men i dag skjedde det noe helt spesielt. M 8 VD, altså "Furenak" lå og skulle skifte styrehus. Og i dag skulle herligheten løftes på plass. Det var dette som stjal min oppmerksomhet. Ikke bare glemte jeg tid og sted, men at Jarlen skulle vende så plutselig om, fra raseri til "nei og nei, kom her og sjå onga!" Det fikk jeg heller ikke med meg. Etter mange turer på ishavet var nok Jarlen likeså interessert som oss andre, han hadde bare ikke oppdaget hvilken storhendelse som utspant seg ved kaia. Dette var ikke hverdagskost.

Det var lett å se at Johan i heiskrana hadde kontrollen. Huset ble løftet forsiktig fra galgedekket til "Kvitungen". Denne skuta var nå kondemnert og rederiet hadde alt fått sitt nye fartøy med samme navn, så nå heter den gamle formelt "Smedvik" og lå som vrak. Formasta ble saget til stendere i Elias sitt nye naust, maskinen solgt til MRF sin ferge "Gisle" og topp tønna endte i hagen til ishavsprest Norderval. Tønna på denne skuta var også mest sannsynlig laget ved Hatløy verksted i Ulsteinvik, de produserte de fleste aluminiumtønnene til møreskutene. Utpå høsten året etter, avsluttet skytebas Kjell, "Kvitungen" ex "Helgehorn", sine dager på overflaten med en kasse dynamitt.

Dette var altså mitt første møte med "Furenak". Som 12 åring og oppflasket på historier fra ishavet. Senere skulle det bli flere møter med denne skuta, ikke bare møter, men jeg fikk sove trygt i hennes buk på flere turer i Vesterisen.

"Furenak"

Etter skuffelsen fra året før var jeg ikke særlig høy i hatten da jeg skulle ringe til rederiet på Vartdal igjen. Det var nemlig her "Furenak" hørte til. I år var jeg blitt 17 år og mye tidligere ute til å spørre om plass, og lettelsen var stor da Edvin svarte med å spørre om "he du vore på linå?" Jo sa jeg, det e klart!

Hvilken båt glemte Edvin og spørre om, og jeg sa ikke noe om

at det bare var ute på Dimnavika med snekka til Gunnar. Jeg kom Edvin i forkjøpet, med brennfort å opplyse hvem som var min bestefar. "Du he plassi!" Sa rederen bestemt. 4 dager senere stod jeg på kaia i Brandal og venta på skuta. Henimot middag forstod jeg at den var på vei, jeg mener, hørte at den var på vei. Ramlingen fra en Whickmann motor er ikke til å ta feil av. Nå hadde "Furenak" fått montert turbo og derav ble lyden noe dempet, men likevel.

Den råeste motorlyden hadde uten tvil "Sjannøy"! Det var alle enige om! Den hadde en 7 sylindrer Whickmann og var uten turbo. Skikkelig "godlyd" mente vi. Da den kom for full fart mot hjemmehavna på Garnes var det slik at noen mente at snøen ble ristet av trærne.

Etter litt var "Furenak" forbi Hjørungneset og snart så jeg tydelig skuta. Og baugen! Den så ut som en snøplog, ranet godt frem og med voldsomme ståklaver utenpå ishuden. Unna vei sa den! Jeg kunne formelig se det for meg hvordan denne redskapen skulle knuse is. Etter stolt og ha belagt springet rettet jeg meg opp og hilste på et par karer fremme på baugen. "Ka i hælvet, en møring"? Svaret kom fra etter min oppfatning en ytterst tvilsom skapning fremme på baugen.

Skuten var nå fast, og etter og ha godt runden om bord, ordnet med køye og hilst på mannskapet skulle vi "ta tankene" som det heter. Men først var det middag. Jeg ble sittende sammen med den "tvilsomme" skapningen som viste seg og være skipper Jens. Han ville senere komme til å vise seg å ha en ikke ubetydelig innflytelse på min videre ferd, men det viste jeg ikke da.

Arne var stuert, en skikkelig artig kar! En ekte ishavsstuert var det en kar som slo fast. Og det uttrykket passer ikke på alle. Det skal Gudene vite! En slik kar skal kunne delta i innjolling og flåing av dyr, samtidig som at middagsmaten stod klar til rett tid. Denne typen her var det som senere skulle lære meg og flå på rett måte og på kortes mulig tid. En ekte pratemaker var han og alltid full av historier om skuter og folk. Min familie kjente han selvsagt også. Bestefar var en ishavsreder og skytter som i mine øyne fremsto gudfryktig både på sjø og land. Men etter at Arne hadde fortalt om ulike episoder ble mitt inntrykk noe moderert. Men dette var typisk, når disse karene kom seg unna "kjerringraua" som det kalles skifter de "ham". De hadde ansvar for folk og fangst og det var om å gjøre og få fangsten raskt om bord for prekivering. Det var slikt det ble penger av. Og i slike situasjoner var det aldeles ikke langt imellom kraftuttrykkene. Heller ikke hos bestefar. Selv om min kjære mor mente noe helt annet.

"Hårre heite det skakje oss på ishavet i år"? Det var Arne som ville ha oss ut av messa, middagen var unnagjort og nå var det og få spekktankene om bord. Vel spekktanker, for å få med seg nok bunkers bruker en og fylle olje og ferskvann på disse tankene så en har på overseilingen og den første del av turen. Ettersom en bruker av bunkersen blir tankene brukt til å platte ned skinn på. Om bord på "Furenak" hadde vi 4 sidetanker og to sentertanker. Rommet som blir til overs foran sentertankene kalles lausfangstrummet.

Har en tid ledig, men det har en aldri, så bruker en å sementere de to sentertankene for å bruke de til ferskvann. Tanker som året før var skinn og spekk på brukes mer enn gjerne året etter til drikkevann. Det var derfor Arne smilte lurt til meg når jeg spurte hva i heteste vi skulle med all sitronsaften. Det teke vekk smaken farr! Sa han. Ferskvann på disse skutene er et vanlig problem, eller mangel på det. Dusjing er et ukjent begrep og personlig hygiene kun det spøkes med. Eller som Arne sa det; en reiser ikke på ishavet for å vaske søg!

Gleden ved å legge seg i badekaret hjemme etter endt tur og humre over synet av fettrandens i karet er fullstendig ubeskrivelig.

Tankene ble nå stemplet fast ved hjelp av stokker og trekiler. Skipper Jens fulgte arbeidet med det reneste bjørneblikk og lovet hele mannskapet en grusom omgang om noe løsnet.

Førsteskytter Toralf hadde ansvaret for dette arbeidet og snerret noe tilbake om at Tromsøværingene ikke hadde noe og lære bort. Hvilket de selvsagt heller ikke har!

Saken var nemlig den at i denne tiden hadde tre skutene utspilt sin rolle på ishavet. Noen ble litt ombygd til tråling og denne skipperen vår spekulerte på og kjøpte "Furenak" for å bruke den til reketråling. Ikke alle her sør så med like blide øyne på at det kom et nesten komplett mannskap fra Tromsø og tok en "erkemøreskute" som "Nakken" som den også kalles, i isen. Jens hanket inn sitt eget mannskap og skulle nå prøve hva den var god for. Sent om kvelden neste dag var tankene forsvarlig stemplet og fastgjorde og vi kastet laus og gjekk til Ålesund. Da vi passerte Sjøgata lå de her. Som i dagslys, opplyste av urmaker Nelviks reklameskilt. Brandal-skutene "Signalhorn" fremst ved piren. "Brandal" utenpå den, og bakerst, "Flemsøy". Det var her den for mange, egentlige klargjøringen tok til. Avdankede selfangere brukte årvisst å møte opp punktlig til denne hendinga, med alt det bruker og medføre.

Fra deres side gikk dette stort sett ut på å sitte i messa å drikke øl og lyve på seg storfangst fra den tiden de selv drev på. Det dreiet seg hovedsakelig om "Ålesundere". Men ikke vanlige Ålesundere. Det finnes en type av disse som var både arbeidsomme og flinke. Den andre typen er kanskje nå utdødd men de var av en slik karakter at når de var to på samme båt var de aldeles ubrukkelige. De brukte gjerne i den beste fangsten å sette seg fram i lugaren og drikke øl. Ikke bare litt men på en slik måte at de kom ravende bakover dekk, og snøvlende fortalte at "steike de man før et dritmannskap vi har i år man". Da var det bare og banke de skikkelig opp og få de til køys, og etter en slik omgang turte de ikke smake noe sterkt før skuta lå ved Storneskaia i Ålesund.

Nå skulle alt slags utstyr om bord, slipestein, jollewirer, kniver og stål, proviant og alt slags utstyr som en hadde bruk for og kanskje kunne få bruk for, og en måtte på skytebanen med geværene. 5 stk Krage-Jørgensen må vite! Og 5.000 patroner. Når en er i isen er det ikke berre og svinge oppunder en kai for å få reparert noe eller hentet noe. Maskindeler og verktøy måtte en ha så det rakk. Fangstbåtmotorer skulle prøvekjøres og bensinfatene surres på galgedekk. Sent siste dagen kom skipper Jens om bord med en mengde plastruller og tynne lekter. Vi undret oss inderlig hva slags djevleskap dette var, men svare – nei, det ville ikke gubben. Ikke da. Noen få dager senere skulle vi få oppleve hva slags tyrann vi hadde med og gjøre. Vi var da allerede i god Bluebackfangst og skinna skulle plattes i tankene.

Dagen var blitt til kveld den 15. mars. Mor, far og søsken stod på kaia da vi bakket ut fra Skjerva i Ålesund. Ikke så lite vemodig var det og vinke farvel. Jeg viste så inderlig godt hvilke tanker, særlig mor hadde i hodet da.

Det var akkurat 25 år siden den triste ulykka i Vesterisen, der 5 skuter forsvant med hele sitt mannskap, derav en skute fra min hjembygd, og i fjor hadde "Fortuna" av Tromsø forlist. Minnene, sorgen og savnet fra 1952 lå nok like under huden på de der de stod, min far var selv med i -52, og han var nok den som best viste hva dette gikk ut på. Jeg måtte bevege meg bak lugarkappa så ingen oppdaget at tårene rant. Mor hadde nemt det flere ganger, "du må vente til du kommer på en stålskute". Det var jo allerede flere av dem da, "Polarstar" var jo allerede bygget i -48. Men opplevelsen jeg

hadde av å få komme om bord i "Furenak" overgikk hennes ønske om en nyere båt.

Været var strålende, kun den late havdønningen merkes. Mannskapet var delt inn i vakter, jeg var på styrbordsvakta og hadde nå min første rortørn. Jeg kunne ikke helt fatte at det var sant, at jeg skulle få lov å stå her og styre "Furenak" mot isen og den hvite horisont. Det var utrolig og la tankene fly mens den stolte hvitmalte formasta pendlet rolig over stjernehimlen på tur ut Breisundet.

Etter to timer ble jeg avløst av Jørn, men ennå, mens vi fremdeles kunne se fyrø på Runde kastet ut sitt lys i hvit sektor, befant jeg meg i styrehuset. Dønningen hadde nå godt over i noe krappere og alt var ikke lenger så idyllisk. Det var ingen tvil, de første tegn til sjøsyke vistes. Toralf prøvde og trøste med å si at dette er så det skal være, når Eggakanten er bak oss blir det roligere. Og slik ble det. Vi rullet videre mot nordvest og vi skulle etter sigende inn i isen vest av Jan Mayen. Det var også slik det skulle være. Det var det vanlige for møreskutene. Tromsø skutene brukte og ta seg inn fra nordøst.

En ishavsskute er bygget med bolleformet skrog. Dette for å klare seg godt i isen under skruing og press men det medfører også at de er fæle til å slingre og skake. Toralf hadde vakt da de pånytt var min rortørn. Det er ikke bare bare og holde seg midt på kompasskurs med en slik skute, slingring som det var. "Ka det e du heite?" spurte Toralf gang på gang. Temmelig surt også. Jeg stod der forunderlig og viste så vel at han hadde noe på gang. Til sist sa jeg det. Å ja, det ser ej! Sjå her! Du skrive navnet ditt i kjølevatnet din tosk! Det betydde vel da at jeg "kroket", dvs ikke styrte beint nok. Senere ble det mye rart en skulle få høre. Det var en dyd av nødvendighet å drive litt djevelskap med nybegynnere mente de.

Nå var ikke jeg en ren nybegynner på båt. Langt derifra. Hadde vokst opp i båt og allerede et års tid i fraktfart på kysten. Passet maskiner og motorer hadde jeg også gjort. De måtte bare ikke koddde for mye. Det hadde jeg bestemt meg for.

Litt før kveldsmat kom sønnen til skipperen opp, vill i øynene og virket småredd. "Det renn ei ælv bakover, æ høre ho under lugardørken"! Toralf gikk i maskinen og undersøkte dette fenomenet. Jo da, det rant viltert bakover men det såg ut til å minke. Jeg sa på spøk at ja da er vel vanntanken tom da...! Da rant det en liten fanden i Toralf, han sprang ned, jo takk, det var faktisk ferskvann. Det viste seg at 8 kubikkeren under lugardørken var tom. Opprustet brom hele tanken. Da hadde vi kun 7 kubikk ferskvann igjen. Det er ikke mye til 12 mann i 5 til 6 uker. Men hva gjør vel det sier Jens, vi finner vel "vannis".

Da det første døgnet var unnagjort hørte jeg at Erik på nabolugaren drev og saget på ett eller annet. Jeg tenkte at nå har det rablet for den ellers så greie Ørstingen. Nei da sa han, vi må lage knivslirer. Og snart lignet også min lugar på et middels stort snikker verksted. Det er av den aller største betydning at fangstfolket smir seg egen slire til flåkniven. Enkelte utførte rene kunstverket. En av karene fortalte at han tok vel vare på de. Tur for tur. Han hadde 28 stykker hjemme i sjåen. Vaktene dreiet og snart kunne vi merke at lufta ble tydelig skarpere. Jens mente at vi var i is før middag neste dag. Is-kartene ble studert og diskutert av ham og Toralf og det var de vist skjønt enige om at is, ja det var vi i temmelig snart. Jeg så nå fram til å komme meg i køya. Var oppe i 18 timer, hjalp Asbjørn i maskinen, ene hjelpemotoren var slingret løs og det var vanskelig for ham og komme til å skrue. Knivslira var også ferdiggjort, så ishavet, bare vent!

Jeg våknet utpå morgensiden av et grusomt og inntrengende rabalder. Ble fullstendig paralyisert av bråket. Det hørtes akkurat ut som gamle "Furenak" var på vei oppover ei steinur. Ut av køya i ei faderlig fart bar det. Klær og støvler kom på i en fart og så opp på dekk. Hvilket syn! Is og is så langt øye bar. Vi hadde nå stoppet og lå i fin fordelt is. Tallerken is het det vist. Helt stille. Maskinen var stoppet og kun duren av hjelpemotoren hørtes. Arne kom frem på baugen med to krus kaffe. Ett til hver. Så begynte han og fortelle.

Det var tydelig og merke at han hadde sett frem til dette. Han satte seg på en pullert og begynte og berette om fangsten i 1970, 1968 og ikke minst det året da ”vi å Polhavet fanget i lag” som han sa. Jeg likte veldig godt å høre på Arne men akkurat nå ønsket jeg så inderlig å være alene.

Alt kom innover meg. Så for meg hvordan bestefar lå på det siste og snakket om ishavet. ”Du må love meg å reise på ishavet farr”. Når mor om kvelden gråt fordi han hadde sett dyr overalt. På veggene i soverommet. Når han forklarte meg fordelene og bakdelene med jernskuter i isen. Og om da ”Randi” forliste i Stredet. Jeg vil derfor aldri i evighet glemme denne morgenen. Ikke minst fordi jeg følte at bestefar satt ved siden av meg der fremme i baugen på ”Furenak” og plystret på sin helt spesielle måte. Bestefar forlot oss 11. mars 1969, noen få dager før Vestis flåten gikk ut.

Du ser så betenkt ut, sa Arne. Jeg måtte der og da dele noen av tankene mine med ham. Arne og jeg ble liksom veldig gode venner etter dette. Jeg sa som sant var at jeg likte godt og høre på historiene hans, og det satte han pris på. Han viste meg nå rundt på dekk og viste meg hva som skulle rigges til av stort og smått. Det var fremdeles henimot 4 døgn til fangststart, så vi hadde rikelig med tid til prating og mer historier.

Nå var som sagt ”Furenak” full av tromsøværing. Assistent John, han hadde fiska med not på Afrika-kysten og røket i hop med en innfødt. Han presterte å fortelle at han hadde drept denne karen, sikkert 100 ganger i løpet av turen. Hva nå det skulle være godt for. Og Odd Harald, fanget i Østisen med ”Aarvak” året før, og sa at det eneste som var tett på denne holken va dritar’n. Andreskytter Åge, han var verst, alt han sa var den reneste løgn. Manglet 3 fingre på venstrehanden og med en Mobil lue på hodet. Den hadde han på konstant, kun i tønna byttet han den ut med skinnluva. Uansett kor kaldt og jævlig det var, ingenting over ørene. Og dette vistes, ødelagte av frost sår som de var. Han hadde for øvrig kun to tenner i overkjeven, hjørnetennene – en for kjøtt og en for fisk betrodde han oss.

Nå hadde vi tømmt rommet for alt utstyr. Det lå på dekk i en stor haug, og ”Furenak” så nå mest ut som en røverskute. Men det var før Arne kom frem og begynte og organisere. Han var den eneste som hadde fanget tidligere med ”Nakken” som han sa. Sneller til jollewirene kom snart på plass, og knebler og utstyr var oppriggeret så vi var ferdige i god tid før middag, som Arne hadde ordnet samtidig med alt det andre. Akkurat som det skulle være. Alt dette foregikk mens vi kroket oss innover i isen. Vi hørte ut gjennom styrehusvinduet at Toralf og Jens overhodet ikke var enige om hvor Klappmusa var. Jeg registrerte at Toralf sa; ”Nei no e du steike gali farr!”.

Fremme ved vinsjen sto de to sønnene til Jens. Jeg overhørte at de var enige om at denne Toralf så absolutt var i stand til å få faren deres skikkelig rasende. Men det var så langt ingen fare mente de, til det var det altfor tidlig. Men de betrodde meg at det nok ville komme.

Når hakapikene har ligget på sjøbua et år har de med å løsne av skaftet. Dette måtte ordnes med å drive inn kiler i enden av skaftet. Spleising av nye dragertau på slagkrokene måtte til, og flåknivene måtte ha seg en omgang på slipesteinen, så det var nok og henge fingrene i. Ettersom vi beveget oss innover i isen begynte vi å se dyr, slengere som de kalles. Ganske snart begynte jeg og klare og skille hettis fra mus, Arne – selvfølgelig – var på pletten og lærte meg hva jeg skulle se etter. Ganske enkelt, hetta på en kall er synlig på langt hold, det samme med ryggprofilen. Snart ble det tettere mellom disse skapningene og i kveldinga var vi kommet inn i et mindre kast med Klappmus. Dette består seg av hettis, mus og ungen som er Blueback. Dette er Klappmyss ungen og skinnet av denne er det best betalte i hele ishavet.

Vi var nå like inn i fangststart. Ikke mindre oppglødde var vi for å ikke bare ligge midt i et kast, men at rederiets to andre skuter, "Veslekari" og "Veslemari", som var i fangst på Newfoundland, meldte om at de allerede hadde fått om bord sine første 2000 kviting. Vi skulle ikke være dårligere mente vi. Ikke i antall dyr, men i lott som det heter. Disse skutene forlater Norge et par uker før Vesteris skutene. De har en lang og fæl overseiling å stri med. Toralf fortalte at et år han var med "Polarbjørn" brukte de 17 døgn og de ble for sene til kvitingfangsten og kom hjem sent i mai med dårlig klappmyss og 7000 gammelsel. Fytti fanden for en tur mente han.

Og det var vi alle enige om, skulle vi feile nå i beste fangsten og ende opp med å "banke gammelsel" så ville jeg absolutt ikke få muligheten til å kjøpe snekka til Anton, slik som jeg håpte på. Og dette hadde karene det moro med. Å svartmale etter alle kunstens regler der jeg satt og la ut om for en bra snekke dette var. 10 hester Sabb diesel og alt. Og mesanmast og lugarovn. Men skulle jeg komme i betraktning så måtte vi bare ha en god fangst. Anton forlangte 11.000 på labben og det betyr enkelt sagt at vi måtte gjøre en god tur. Arne var som vanlig optimist og mente at "Nakken" helt klart kom til å ha med seg hjem 3000 blå i år også. Det var nå blitt ettermiddag og vi hadde nå kun en kveld og en natt å passere før vi kunne brenne av de første skudd. Fangsten kunne starte klokken 0700 neste morgen. De mest durkdrevne fangerne hadde nå fått det for seg at de var syke. Skikkelig elendige og døden nær sa de. Fangstsyke kalles det. Det betyr nervøs mage, biskhet og intens røyking med begge hender. Men ta det med ro sa de, det går over i morgen. Mens vi drev og sjaklet inn kneblene ble vi avbrutt av en klar beskjed frå tønna, det var Åge som kommanderte meg til å slå i hjel en Blueback som lå like ved skuta. Før jeg hadde fått tenkt meg om var allerede Svein Arne på tur over rekka. På et øyeblikk var han tilbake med ungen. Lengselen etter og begynne og fange var på en måte blitt mindre hos meg.

Steikje fint skinn ka? Det var Arne som avbrøt meg i mitt øyeblikk av urasjonell tankegang. Å se en fin liten selunge med knust hode er for en nybegynner ganske brutalt. Men slik er det. På ishavet er det, og kan ikke være, rom for slike tanker fikk jeg høre. Senere lærte jeg at det går godt an. Respekten for livet, også her oppe, må være fremtredende viss en vil være en god fangstmann. "Det er ditt eget rykte som fangstmann som gjelder", stod det på baksiden av årets fangstforeskrift. Sant nok. Åge kom rausende nedetter riggen, "dette er min" formelig skrek han. Det betydde da at årets første blå skulle jaggu han være mann for å flå. Og det gjorde han. Enkelt og raskt og på et blunk lå skinnet nyspylt og fint ved siden av skrotten.

Noe senere, men før det vart mørkt, kom "Flemsøy" og "Signalhorn" og la seg i ro et stykke fra oss. Uheldigvis kom de inn fra styrbord, altså fra den siden som vi hadde tatt inn dyret. De såg at vi allerede hadde blod på skutensiden å nå ville de for fanden vite hva vi drev med dagen før fangststart. Det var Jens som grep røret på VHF'n for å svare de. Han føk opp i et avsindig raseri og ba de på en grusom måte om å passe sine egne saker. "Nordland 1" lå et stykke nord for oss, hun hadde hele skutensiden full av blod. Vi viste, og de to andre skutene viste, at den allerede hadde starten fangsten for fullt. At det var vi som fikk skyllebøtten av skipperen på "Flemsøy" var nok et "takkt for sist". Tenke seg til, komme fra Tromsø by og ta "Furenak" i isen! Toralf som var en ekte Hareidsdøling la heller ikke skjul på det "ha nok vore likare me nå Harald". Men det sa han bare til meg og Arne.

Skipper Jens var etter dette lyn forbanna på "Flemsøykalla". Da "Flemsøy" forliste noe senere fikk vi streng ordre om å ikke plukke opp "nåkka av mannskjiiten fra den derre jævla båten". Da dette skjedde var det blitt for seint i sesongen og jeg hadde lært meg og bli stor i kjeften, og gav han beskjed om at jeg hadde tatt om bord to dunker antigul, en tom patroneske og tre langtroer. Og slik ble det.

Etter hvert gikk flere og flere av mannskapet til ro, bare Arne og jeg ble sittende fremme i lugaren å prate. Jeg hadde en halv flaske Ballentines og nå var vi begge enige om at vi nå fortjente en god dram. Den lå nederst i skuffen i benken, og mens jeg rotet rundt med hånda

for å fiske den opp blunket Arne lurt til meg og sa; ”i morga bjønne de farr og det skal nok bli snekke på dej!”

Vi ble vekket i halv seks tida neste morgen. Arne hadde kaffekjel og kraftig frokost klar. Han var i et overmåte godt humør og klakket rundt på dekk i tresko og sa ”ja ja farr, ka du trur”? Til oss etter hvert som vi tørnet ut. Det var nå om å gjøre og skaffe seg et best mulig utgangspunkt eller angrepvinkel i forhold til ansamlingen av dyr. Et annet forhold en må ha klart for seg er de andre skutene. Og nå særlig ”Flemsøy”. Skipperen vår hadde garantert tatt sin død om det skulle ende på et slikt fryktelig vis at ”Furenak” kom hjem med minst fangst. Uansett årsak.

I grålysninga såg vi svakt lys fra andre skuter. Nå hadde tydeligvis også nordlandsskutene peilet seg inn på oss. Når en kommer i et kast og tror en er alene er det viktig og holde kjeft. Kun ”Harmoni” som det året var hjelpeskip, fikk vite vår posisjon. Men den var selvsagt ikke korrekt. Jens oppgav en helt annen posisjon enn den virkelige i tilfelle av at så galt skulle være at de andre mente og trodde at vi lå i dyr, som det heter.

Klokka var nå sju akkurat. Toralf la an og ekspederte elegant den første familien med tre 10,3 grams dum-dum kuler. Og nå skjedde alt veldig fort. Jeg stod klar og jumpet og fikk samtidig kastet hakapik og knebel ned på isen. Dyra ble festet i knebelen i rasende fart mens skuta sakte seg fremover mellom flakene til neste familie. Innjollingen hadde Arne ansvaret for. Vinsjen stod nå i hurtig posisjon og i det neste minutt lå dyra på dekk. Slik drev vi henimot middag, og skuta var nå forvandlet til et bloddampende trau. Haugen med dyr hadde nå vokst så den var over storluka, antakelig rundt 80 uflådde stordyr og Blueback. Dertil kommer de 80 til 90 skinn som alt var flådd fra kroppen. De hadde vi alt dradd akter i gangen på styrbord og ”Furenak” hadde nå fått en ganske liten og umerkelig helling mot SB.

Det ble nå lengre og lengre mellom dyra, i tillegg hadde den svake og slett ikke da, plagsomme vinden tiltatt. Det var merkbart kaldere og det varme blod begynte straks å fryse til is. Ut på ettermiddagen fikk vi en ordentlig NØ kuling og storfrost. Blod og spylevann frøs til i spygattene og vi hadde et svare strev med å hindre at også svalkeportene, dvs de som ikke var spikret igjen, holdt seg oppe. De fine skinna måtte for en hver pris spyles rene før de vart lagt til kjøling ellers kunne vi risikere gule skinn, sa Jens. Da vi ikke fikk ut alt blod og spylevann medførte dette den årvisse tildragelse på denne skuta, at dette vann trekte inn i messe og bysse og la seg som en rød plate over dørkene innvendig. Og det var vi alle enige om, at å spise kvelds med blodvann til midt på støvlene var gode greier.

Skinna var nå ferdig spylt og stelt men å tro at køya var neste stopp måtte en bare se og glemme. 118 stk Blueback skulle plattes ned på en av sidetankene, og stordyra rankes opp bak på hekken. Det tar lenger tid å avkjøle disse, så de måtte ligge til neste natt. Små skinna hadde ligget i en spesiell presenningstank vi hadde rigget til, så disse var nå klar til plattung. Bakslukene i dekket ble skrudd av, dieselen på tanken hadde allerede Asbjørn pumpet bak på maskintanken så alt var klart. Trodde vi. Nå var det tyrannen dukket opp med platen og

lektene sine. Stiv og lemster i kroppen etter dagen og nattas slit skulle nå djevelen ha oss til å bekle tanken innvendig med plast. En slik tank er trang, og midt inne i den er det sveiset et forsterkningskryss bestående av vinkeljern som går fra den ene siden til den andre. Når en i tillegg er godt kledd, for å si det forsiktig, og med oljehyre og støvler utenpå det heib, er det den rene prøvelse å ta seg ned på en slik tank. Hullet i tanker er da også så forbannet lite at når en skal åle seg ned må en rette hendene i været omtrent som på film. Og nede i dette torturkammer skulle vi nå arbeide, glatt og sleipt som det var.

Logikken bak det hele var nå i ferd med å gå opp for meg. Tanksidene var ruste og trassige, og selvsagt, skulle denne herligheten smitte av på skinna ble det ikke rare verdien og losse i Brandal.

Rust på de fine pelsskinna er det verste en kan oppleve. Verdien blir forringet, eller nedvraket som det heter på fagspråket. Derfor skulle nå platen spennes fast i tanksidene ved hjelp av lektene til Jens.

Etter at vi var ferdige ble tanken inpsisert til skipperens store tilfredshet. Jeg lå nede og plattet. Arne prentet inn i meg at nå måtte det vises pinlig nøyaktighet, spekksida ned i første flåa og siden spekksida opp. Arne hadde også en annen lite brukt kjepphest i dette arbeidet, å aldri bruke hansker når en plattet skinn. Kun nevene. Også dette var logisk. Bruker en hansker kan en ikke merke om det skulle være varme i skinna, platter en ned skinn som ikke er 100 % avkjølt er hundre og ett ute. Da blir det surskinn.

Klokka nærmet seg 5 da vi var ferdige, og nå ble det og staure seg frem i lugaren. Jeg var så vidt gåen, at å ta av seg klær, nei det droppet jeg. Når jeg i tillegg så hvordan køya så ut, full som den var av blodvann. Det er forresten ganske typisk på en slik skute. Når en bauger åpner dekkstatene seg og blodet fra dekk tar da snarveien gjennom disse. Jeg var dessuten så gåen at jeg gav blaffen. Det store bordet i lugaren gjorde nytten. La meg fremmover på mage og der lå jeg fremdeles etter et par tre timer da vi ble purret, og måtte gjøre klar til ny dag i baksen.

Vanligvis er det slik i Vesterisen at den første uka går med til klappmyssfangsten. Den ene dagen er mye godt lik den andre. År om annet kan forholdene klaffe, dyra har gjerne kastet på års is men den er sammenfrosset og gjerne på en slik måte at dyra har problemer med å komme seg ned. Samtidig er det da viktig at isen ikke er verre enn at skutene tar seg godt frem.

Et slikt år var det i 1970. Den heldigste av skutene var "Sjannøy", den brukte bare 12 døgn fra den gikk hjemmefra og til den var tilbake igjen. Lastet til oppunder lukene med klappmyss og blå, og etter sigende sov mannskapet kun til sammen 5 timer de første 4 døgna. Hvis jeg skal tro min kjære nabo. Og det har jeg antagelig god grunn til. Imidlertid, slike fine forhold hadde dessverre ikke vi, men husker jeg ikke feil hadde vi til nå prekivert og plattet ned gode 1300 dyr med smått og stort.

Vi såg nå ikke noe mer til "kasteisen" og derfor besluttet "de to oppe" at det var på tide å se seg om etter selen, altså kvitingen. Det ble da og baug seg på nordost, slik det vanlig var. Nå ble det noe lediggang og maskinfolkene viste seg fra sin beste og hittil ukjente side. De rigget til en gummislang som ble montert på over bord røret på kjølevannet til Whickmannen, og på en slik måte at vi fikk bruke det lunkne kjølevannet til å vaske oss i. Det var riktignok saltvann men likevel. Det opplevdes i alle fall da som den reneste luksus. Eller som en kar sa det; "ka i svarte skal vi hjemme"? Ikke bare det men når denne fantastiske innretningen ble dratt frem i baugen så forhindret det at blodvannet frøs til på dekk, og det sparte oss for mye eder og forbannelse.

Det var midt i denne lediggangen det hendte. Andreskytteren var i tønna og "bio" som vi kalte han, hadde rortørn. Fra han fremkom det nå et skrik som en ikke kunne tro at noe

menneske var i stand til å prestere. Det eneste jeg forsto var at han hadde sett noe, og det måtte være noe stort eller stygt. Armen hans sto nå snorrett ut gjennom styrehuset og pekte. Jeg ble i samme øyeblikk oppmerksom på hva det gjaldt.

En vanvittig kjempe av en hval svømte ved siden av "Furenak". Et fryktinngytende uhyre som etter min mening var langt større enn selve skuta. Den svømte et par tre meter under overflaten og vi så på den med den største forferdelse. Plutselig fant nå dette digre sjødyr på at det ville dykke. En hval er skapt slik at halefinnen ligger i horisontalplanet. På dette digre eksemplaret var bak finnen stor, og i øyeblikket før den forsvinner i dypet, klasker den nå til, så hele dekket på "Furenak" blir skylt skinnende rent.

Da Jens kom opp kunne han fortelle at det mest sannsynlig dreide seg om en nysgjerrig blå hval. Bio, som nå var kommet til hektene igjen, mente med den største overbevisning at det var nå bra at "kvali ikkje va sure på oss". Men det var vi alle enige om, at hadde denne kjempen dultet seg inn i skroget ville vi fått en ikke ubetydelig lekkasje. Det var galt nok som det var tenkte vi og humret lystig over opptrinnet.

Da vi la stilt for kvelden hørte vi de første gudsjammerlige skrik fra Kvitungene. De ligger sammen med mora og ammer den fete sel melk, selv om en får inntrykk av at de ikke har annet fore enn å ødelegge nattesøvnen til skikkelige folk. Kvitingtonett og det øvrige annet fangstutstyret var gjort klart, slik at vi kunne gå på isen tidlig neste morgen. På grunn av bauginga og stanginga mot isen var det ikke lenger mulig og lukke igjen nedgangsdøra i lugarkappa. Det ble derfor vanskelig og lokke frem søvnen på grunn av de redselsfulle skrik. Løsningen ble og finne frem min Phillips kassetradio, og lånstjele ø av Erik sine Barbra Streissand sine kassetter. Fryktelig musikk men ypperlig sovemedisin.

Etter det jeg husker var selungekvoten dette året 630 dyr, så det skulle bli snart gjort og bli ferdig. Mannskapet var nå sammensveiset og effektivt. Alle mann var på isen, og bøyde rygger sås over alt. Arne stod i vinsja, og nå ropte han til oss som stod nærmest at "vi e snart halvferdige". Arbeidet skred hurtig frem, så før klokken var åtte om kvelden var årets kvote brakt om bord og prekivert. Skinna var nå ranket opp på dekk. 5 og 5 i høyden. Med den temperaturen vi nå hadde var det akkurat passe. Neste morgen da de skulle på tankene var det øvste skinn passe hardt av frosten.

Absolutt hele dekkarealet på "Furenak" ble utnyttet for å få plass. På vest siden av kviting kastet var vi kommet over en klatt med Blueback, så disse skinn kom nå i tillegg. Det lå nå 740 prima små skinn til kjøling. Vi ble tidlig ferdig den kvelden og stemninga i messa var oppløftet. Den ble forsterket av at Jens påstod at finere fangst enn det vi hadde til nå, er komplett umulig og finne i hele Vesterisen.

Polarnatta ble avløst av en ny fin dag i isen. Situasjonen var på sett og vis ikke så oppstresst som tidligere. Selkvoten var om bord og Klappmyssfangsten var relativt god. Vi var nå en uke inn i april og var nå på sig vestover igjen for å plukke Blueback. Klappmyssungene trekker vestover mot dønningskanten da de er forlatt av mora. Vi var nå på vei mot et område som av mange kalles for "Djevelens plaskedam". Altså "Støtet" som vi på Møre kaller det. Eller Grønlandsstredet. Her er det grunnere, det er mer strøm fordi havområdet smalner inn mellom Island og Grønland. Det er heller ingen grunn til å legge skjul på at det nok er i dette området de fleste forliste skuter fann sin grav.

Vi var nå i full gang med å platte ned siste skinna, det var om å gjøre og bli ferdig, longtrodene og Kragen var klar, for vi kunne slumpe bort i dyr ka tid som helst.

Vi hadde nå delt oss inn i vakter så halve gjengen krøp nå bak forhengene etter at stuerten hadde fått som fortjent. I dag hadde vi spist ishavets delikatess, småsteik av sveiver. Arne var den reneste spesialist på denne retten. Sveivene som vi kaller det, eller den innvendige muskelen som beveger luffene, er rent ut nydelig. Krydret med litt salt og pepper og rett i steikeovnen. Kålestuing, baconfett og poteter. Og risekrem. Ryk og reis. Dette er beste mat i

verden! Og det er ingenting og diskutere, la det være klart. Hadde noen snakket om smak og behag i forhold til dette, hadde de blitt jaget ut på dekk og banket. Og heldige var de, frivakta, som mette og fornøyde kunne krype inn i køya etter dette herremåltid.

Som før antydet, nå på slutten av treskutene epoke i isen, var det ikke så helt enkelt å få fatt i skikkelige og bevante ishavfolk. Disse hadde helst avansert som de sa og var nå gått om bord i de store Newfoundlandsskutene, eller stålskutene. Her var større lugarer og ikke minst ubegrenset tilgang på ferskvann. Disse skutene produserte sitt eget ferskvann ved hjelp av evaporator, det betyr at en omdanner sjø til ferskvann, så der om bord kunne en dusje døgnnet rundt om de hadde tid. Antagelig på grunn av dette forhold, hadde rederiet ansatt en kar frå Dombås. Jo da, du leste rett. I grunnen en artig type. Snill var han også, men noen ishavsmann kunne han aldri bli, naturlig nok.

Denne karen var egentlig fjørsrøker og sjø hadde han kun sett på bilde. Til livets opphold reiste han rundt på gårdene og hjalp bøndene med dette og hint. Dvs den tiden han ikke satt innesperret. I fylla, hadde han fortalt Rune, en Ålesunder om bord, at hans spesialitet var å rappe dyre traktordeler. Disse omsatte han så videre til andre likesinnede som kun så på pris. Av andre aktiviteter han bedrev var salg av jaktløyver på villrein. Dette hadde han selvsagt heller ikke anledning til, og vi fikk senere bekreftet hvor galt det var med fyren, da politiet knep han ved ankomst Ålesund.

Vi plukket oss videre på sydvest og var nå syd om 68" graden. Det var slutt på det fine fangstforholdet, dønningen gikk kjempehøyt selv om det var lite eller ingen vind. Det var tydelig at en nordøst kuling hadde vært på ferde. Kanten var strak, eller blåst ren for å si det på den måten. Det var dyr og se men da måtte vi med livet til låns peise på innigjennom den farlige iskanten. Dønningen stod rett på kanten og kom en ved et uhell eller var et øyeblikk uoppmerksom kunne det lett få katastrofale følger. Isen her syd er knallhard, all snø er vasket bort slik at kun den blå stålhårde is er tilbake. Å fange under slike omstendigheter er meget slitsomt og vanskelig men stillingen var den at skulle vi sørge for best mulig resultat hadde vi intet valg. Og dyra var her. Vi drev på som galne, smatt hurtig innenfor kanten, kanskje bare for ett, men ofte hanket vi med oss en fire fem blå for hver gang.

En skute er under slike forhold svært utsatt, særlig når den skal svinge. Da må rormannen utvise den pinlige årvåkenhet. Skulle en isfot beskadige ror eller propell på en slik måte at en ikke er manøvreringsdyktig, vil det medføre den sikre undergang under forhold som dette. Imidlertid, dagene gikk og sakte men sikkert økte vi antall blå med rundt 100 for dagen. Klokken 2200 var det meldetjeneste til hjelpeskipet "Harmoni" med påfølgende værmelding over Jan Mayen radio. Denne meldte nå om kraftig vindøkning fra nordøst.

Hjelpeskipet "Harmoni".

Dette var nok til at skipperen bestemte at vi straks begynte og kjøre på nord og øst. Dessuten hadde "Is-Ola" snakket i vage vendinger til hjelpeskipet om at det kunne tenkes at de nok muligens hadde fanget noen hundre svartunger. Eller Gråing som det heter på Møre. Dette er Kviting som har mistet den hvite ull pelsen og nå har den gråblanke underpelsen kommet frem og de har blitt til finfine ettertraktede skinn.

Utpå morgensiden neste dag hadde alt labordsvakta plukket seg minst 40 gråinger. Disse lå nå i presenningstanken foran caisingen og fikk skylt og vasket seg i den svake dønningen. Det var i dag Påskeaften, og stuert Arne var i ferd med å stelle i stand middagen. I dag var det svinesteik med surkål. En ikke uvanlig middag ombor i en ishavsskute på en slik dag. På en ishavstur er det ingen forskjell på hva dagen heter. Alle dager er sorte i kalenderen. Med unntak av Påskeaften. Ikke på en slik måte at det går utover fangingen, nei bevares, men det blir nå som oftest slik likevel. Da er det om å gjøre og finne et skikkelig avhold som det heter, så en kan ligge trygt mens en holder ettermiddagen hellig, eller snarere natten.

Skulle en i tillegg være så utrolig svineholdig at en kameratskute eller lignende er i nærheten, ja da er aftenen reddet. Nå skulle også de sedvanlige Påsketelegrammene ut, å sende slike var skikk og bruk på denne dag. Ett til rederiet, gjerne i kode om antall dyr, og mannskapet ett til hver til sine nærmeste hjemme, og det lød slik; God Påske, alt vel. Enkelt og greit.

På denne dagen bruker en såpe til kroppsvasken. En slik prosess består seg i å vri opp en klut en gang, og med såpe på over hele kroppen. Størknet hettekall blod kan ikke vaskes bort. Det må skrapes. Når en da etterpå bruker kluten, føler man seg ren og opplagt. Åge kom ned fra tønna i fem tida på ettermiddagen. Skuta lå trygt i en liten klare på lesiden av en storflore. Han kunne melde om at "Svaløy" sikksakket mot oss og tok han ikke mye feil kjente de til sin besøkestid. Og ganske riktig, snart lå lille "Svaløy" fint fortøyd til "Furenak". Åge hadde fanget med denne skuta året før, så han kjente hver eneste mann om bord, skrøt han.

Det som nå var den største betydning var å finne ut hvor mye de hadde i rommet. Den fløt betydelig lavere i vannet enn vi, men på den andre side var den kun 90 fot lang. Vi spekulerte og diskuterte frem og tilbake om hvor mye de hadde inne, men mannskap og skipper var tette som flasker. Dette var viktig, det hadde alt og si hvem som kunne slå i bordet med det beste tall under nattas uunngåelige kalas.

Vi for vår del hadde rundet to tusen blå i tillegg til et par hundre gråinger. Dertil hadde vi nærmere 300 stordyr i lausfangstrummet, så dette resultatet skulle det nok bli vanskelig og slå mente vi. Den som provoserte frem sannheten var Rune. Ålesunderen vår. Han hadde fått ikke så rent lite innunder vesten, og nå var han lei den stikkende usikkerheten. "Brennande d man før en drittbåt dokke he man, korsn dokke klare å fange me nåkke sårt då"? Vi satt en gjeng fra begge leirer i bauglugaren på "Svaløy". Karene på "Svaløy" var likeså nysgjerrige som oss. Men dette ble rent for meget for en av Balsfjordingene om bord. Han brente av med å si at; "hollj kjæften på dæ møring, vi ha på denna skuta til nu fanga ennåtyve honnjer, å de e pinadø mer enn ka dokkers råttbrye e i stand tæll".

Den åndeløse spenninga ble nå avløst av en ærlig gavmildhet fra vår side. Våre tollfrie varer ble nå spandert villig vekk på de etter vår mening, slagne menn.

Klokken var så vidt over seks neste morgen da "Svaløy" starten sin maskin, de måtte bare se å jage på med flere svartunger som de sa, for 5. mai skulle de på hvalfangst.

Så heldig var ikke "Furenak". Den hadde nå kun selfangstsesongen å flyte på. Tidligere var det slik at etter Vesteris sesongen var ferdig, ble det et lite opphold som gjerne ble benyttet til verkstedopphold og reparasjoner. Midt i juni omtrent gikk de. Til Strætet som de sa. Her var det voksen Klappmyss og Håkjerring det handlet om.

Klappmyssen bruker og legge seg opp her for å hårfelle som det heter. Skutene fanget gjerne Klappmyss først og Håkjerring etterpå. De brukte da selspekket som agn på de svære krokene. Håkjerring er en glupsk hai-art som på fagspråket heter "Greenland Shark". Det var

leveren som ble brukt. Denne ble dampet til tran om bord og da ble spekktankene benyttet til denne trana. I dag er dette driftskonseptet dessverre en saga blott, kun minner og museumsgjenstander er tilbake. Som for eks dette nydelige diktet, laget v en kar fra bygda her. "Hå-koner svømmer i vannet, fiskes av bønder fra landet. Leveren kokes til tran og resten hives til fan".

Vi begynte også og move på oss. Det var bare og henge i, det var gråing i området og disse ville vi selvsagt ha flest mulig av. Resultatet til de andre, særlig "Flemsøy" viste vi. Ikke akkurat, men de hadde mindre enn oss. Det var det viktigste. Asbjørn hadde nå en mistanke om at den evigvarende lekkasjen vår hadde tiltatt.

"Harmoni" var i området så slik sett var det ikke så farlig. De hadde verktøy og remedier med seg for å utbedre det meste.

Om kvelden var det økt ytterligere så nå var vi nødt til å konsultere hjelpeskippet. Det ble avtalt at vi skulle gå mot hverandres posisjon for å spare tid. Neste foremiddag var vi innenfor synevidde. Og vi var vist ikke alene om å trenge bistand. Der lå "Svaløy", "Brandal" og "Flemsøy". "Svaløy" kun for bagateller, men likevel. "Harmoni" lå med "Flemsøy" krenget over. Den hadde også skade på ishuden undervanns, og nå hadde karene på "Harmoni" krenget den over ved hjelp av sin egen kraftige snurpevin sj.

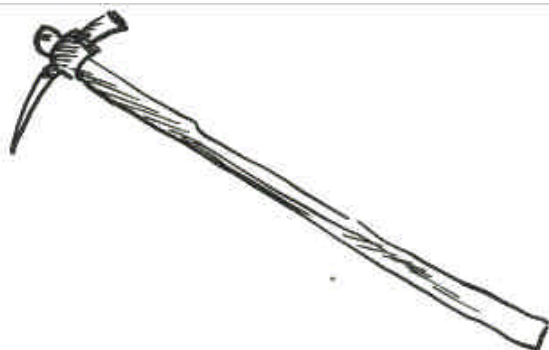
Antagelig måtte også vi bruke samme metoden da vi allerede hadde funnet ut at tre ishudplanker var borte under vannlinjen på b.b. Da "Flemsøy" var ferdige dagen etter seg vi opp langs siden, wirene ble montert og litt etter lå vi med styrbord rekke under vann. Vi fikk nå komme om bord i "Harmoni" for å dusje. Bytting av blader og annet var også en kjærkommet aktivitet. Den før nevnte lekkasjen av blodvann inn i messa på skuta vår hadde medført at en del proviant som lå i benken var blitt ødelagt. Kjeks, kavring og flatbrød fikk vi nå med "Harmoni". Fiskemiddag uten flatbrød er uansett forjævelig, samme hvilken landsdel en kommer fra.

Det var spennende og komme om bord i "Harmoni". Bygget ved Låaen i Ålesund i 1960 og med en svær 1500 Deutz i kjelleren. Arne hadde likevel et anstrengt forhold til den. Han fortalte meg denne historien; Da reder Jacobsen fra Tromsø skulle få overlevert skuta fra Liaaen, lå også "Jan Mayen" ved verftet. Arne var på denne tiden med denne båten, men nå var han røket uklar med skipperen. Han tok da kontakt med skipper Jon, på "Harmoni". Denne skipperen er 2 meter høy og antagelig 180 kg på vekta. Arne som representerer den rake motsetning, fikk da dette svaret når han spurte etter plass, "Du e for det første møring, dernest er du for lett, så kom dæ bare på lanj"! Sel-John ønsket med all tydelighet likesinnede om bord som mannskap, og ikke skikkelige folk som Arne sa det.

De øvrige møreskutene var nå egentlig begynt på hjemveien, i tillegg hadde "Svaløy" bestemt seg for å forlate isen. De hadde en del å utbedre før hvalfangsten. 18. april hadde alltid vært

en merkedag for møreskutene. Skipperne brukte å si at det de ikke hadde fått om bord til denne dag, har ingen verdi. Og det har de antagelig mye rett i. Bluebacken er over alle hauger, og å få noen ansamling på annet en gammelsel er utenkelig. Selv det er en sjeldenhets. Da vi hadde fått tett den verste lekkasjen overhørte jeg at Toralf spurte Jens, ”ka du trur farr, e det nåken vits i å ligge lenger”?

Det var altså det første tegn på at turen kunne gå mot slutten. Dyr var det lite av, kun pinfangst som det heter. Fanger en mindre en 30 – 40 dyr om dagen, kan en trygt bruke det uttrykket. Og det var akkurat det vi bedrev nå. Pinfangst, kjedelig som søren. Det kom nok til å minke mer, det viste vi alle. For hver dag som gikk minket det med dyr. En og annen gris, såpass at vi holdt nattevakten med biff, det var det hele. La også spesielt merke til at Jens så over surringene på de to saltkjøtt tønnene sine, og det mente jeg ikke kunne bety annet enn at noe var i ferd med å skje oppe i hodet hans. Og det stemte.

Under frokosten morgenen etter fikk vi beskjed om å gjøre sjøklart. Vi skrev nå 26. april. Etter maten gikk ikke frivakta til køys. Derimot arbeidet mannskapet over hele skuta som flittige maur. Hakapiker ble buntet sammen og stuet på tanktoppen, troder og tauverk gikk samme veien. Alt løst ble forsvarlig surret, og etter en tre timers tid var vi klar. Egentlig hadde vi arbeidet oss målbevist på sydpå lende, men det var greit og forstå at vi fortsatt hadde is på lu siden. Den friske nordøsten

ville vi få omtrent rett på siden i det samme vi var klar for isen, men ennå hadde vi en hvit horisont til b.b.

Vi hadde nå gått for full fart i 5 timer, strømkanten av isen var passert, og vi var nå utsatt for en meget travel slingring. Rett utenfor kanten danner det seg en slik stygg strøm når det er denne vindretningen. Slingringen ble derfor veldig knapp og hard. Det var og holde seg fast og håpe på at den snart ble roligere, hvilket det også ble. Jens hadde fått værrapport fra Jan Mayen radio og de kunne love oss en overfart hjem i nydelig vær.

Om kvelden under meldetjenesten takket vi for laget til de skutene som lå igjen. Vi hadde nå fått sikker informasjon om hva og hvor mye de hadde i rommet, så Jens hadde det selvsikre smilet om munnen da han sende følgende telegram til Sunnmørsposten; ”Furenak” avgår isen stopp 2850 dyr stopp alt vel”.

Da vi var godt og vel ”midtfjords” begynte vi å vaske og styre. Det var ikke lenger livsviktig med å spare på ferskvannet. Vi hadde ikke mindre enn 1500 liter på tanken og ny forsyning var innen rekkevidde om kort tid. Med tilgang på plenty ferskvann var skuta nå i den tilstand at vi godt kunne ta imot tolleren i Ålesund.

Å se norskekysten stige opp av havet etter 6 uker i isen er en fantastisk opplevelse. Særlig første gangen. Vi hadde nå passert Grasøyane og var på tur inn Breisundet, skuta var ren, vi var rene og så nå fryktelig frem til å få skuta fast slik at rederen kunne komme om bord med wienerbrød og ferske bakervarer som vi viste at han ventet med. Klokkeren 0930 fredag den 30. april lå vi vel fortøyd langs Storneskaia.

Det var deilig å gå på betong igjen. Og asfalt. Da formalitetene var unnagjort var veien kort opp på ”Rhodin”. Da vi var i isen og alt var bare slit og dævelskap brukte Arne alltid og fremføre denne trøstereplikken; ”Bære ta det me ro farr, alt e gløymt ette fyste øla på Rhodin”. Slitet var for lengst glem, men den halvliteren smakte godt i alle fall.

”Du må komme opp, det e samtale til dej over Ålesund radio”. Det var Toralf som ropte. Per Magne, en kompis, var på lufta. Han og endre hadde vært ute på Kvitneset og nå hadde de oppdagat at var på tur inn Breisundet. På den tiden var det slik at skulle en ha tak i noe sterkere enn vann, så måtte en til Ålesund. Det var dette det nå stod om livet for. ”Du må ta me dej to flaske Ballentines å ei kasse øl, vi venta på Hareid”. De hadde i all hast arrangert en skikkelig ”hjemmkommer” eller sjøslag som Per Magne kalte det. Sakene ble kjøpt inn og etter en 45 minutters fergetur var det og hive seg inn i en blodrød Volvo Amazon. Jeg var hjemme, det var helg, badekar og sjøslag.

Atter en gang stod jeg på kaia i Brandal og ventet på ”Furenak”. De andre møreskutene var ferdige med lossing, og nå var det vår tur. Å starte lossingen er på en måte det samme som å begynne å fange. En er fullstendig ren og nå var det og begynne og grise med de skinna igjen. En utrivelig jobb. Men kun første timen, til en pånytt hadde vent seg til lukt og smak. Det verste var når en skulle kneble opp øverste del av skinnene på tankene. Hodet måtte da ned gjennom mannhullet i tanken. Og der var det vått. Blodvann rant av skinna da disse ble heist opp, og når en holdt på med dette så var det uungåelig at det kalde blodvannet rant nedover nakken og videre. Vi leide etter hvert en blakk Brandøling til dette arbeidet, så det var deilig og slippe dette tankstyret som vi kalte det.

Tyngste delen av denne prosessen var å ”legge på båndet”. Skinna ble heist opp i andre etasje på spekkeriet og så gikk de via et bredt transportbånd inn i spekkmaskina. De store Hettakallene var de verste. Selv om vi var to mann var det et rent slit å få løftet de opp og innover båndet. Og det var sant som Rune sa det, ”Ditte burta vi brønnande de tænkt på før vi skøt de man”. Men arbeidet gikk greit.

Skinna ble heist opp i andre etasje på spekkeriet.

Bare avbrutt hvert 20 minutt. Da var det ”Vekt”. Altså karet med selolje ble tømt for hver gang vekta viste 700 kg. Etter tre lange dager var skuta tom. Av de 2850 dyr hadde vi fått ut 48.800 kg. Spekk. Skinna ble fortløpende kjørt til Ålesund etter ”tromling” på Gråbuda. Vi hadde fått etterretning om at kvaliteten på fangsten var særdeles høy, og ”vrakeren” som det heter, hadde aldri sortert finere skinn. Prima vare så å si hvert eneste ett. Da vi kom til Vartdal var det vask av skuta. Innvendig og utvendig. Under stadig oppsyn av reder Edvin. Han hadde kommet om bord med en flaske fin Cognac som var beregnet som vaskedram som det heter, og som enmarkering på at turen var avsluttet. Det var da vi satt samlet i messa og nøt Cognacen at Jens utbrøt; ”Nu da de ble sånn at vi mest sannsynlig bikke to og tyve tusen på lott, kær e det som nu vil bannjes over plast i tanken” sa pelsjegeren.

Nye bøker for polarinteresserte.

Isflaket kjem her med ein kort presentasjon av nye interessante polarbøker. Det er enno fleire polarbøker på marknaden i år, men vi har valt og nemne desse.

Arisholm, Torstein

"Vi sku' prøve nåkka nytt". Ishavsfartyet M/S "Polstjerna".

Barr, Susan

"Norway - A consistent Polar Nation? " Engelsk tekst. 600 sider, illustrert, kart.

Barr, Susan

"Jan Mayen, Norges utpost i vest. Øyas historie gjennom 1500 år." Rikt illustrert. Kom i 1991. Nytt opptrykk.

Berg, Kjell

"Alt vel, Fangst og eventyr i isen".

Berg, Kåre

"Polarheltene : norske pionerer i Arktis og Antarktis". 175 sider, illustrert.

Bøe, Sigmund

"På minnegrunn - minner frå eit polarliv." 240 sider. Rikt illustrert med autentiske foto. Nr. 5 i skriftserien frå Ishavsmuseet. Forfattaren fortel korleis livet på ishavet var før, under og etter siste verdskrigen.

Frøysa, Reidulf

"Bjørn Øvrelid : ishavsfangst." 140 sider : illustrert.

Haugland, Jan Erling

"Mitt polarliv" Blant forskere, fly og eventyrere i sør og nord.

Oterhals, Leo

"Himmel over hav. " Handlar om då Rokta forliste på Hustadvika i 1938 og andre forlis på kysten her.

Aasheim, Stein P.

"Svalbard – fangstfamilien på 79 grader nord". Rikt illustrert med fargefoto.

I Grønlandsserien frå Vågemot miniforlag, tek vi med desse som er trykte i nye opplag;

Andresen, Herman

Dagbok frå Hirdekspedisjonen 1927 – 29

Brandal, Adolf

Dagbok frå Floren ekspedisjonen 1908 -09

Bjørlo, Martin

Dagbok frå 7de juni ekspedisjonen 1909 - 10

B

**PORTO
BETALT
P.P
AVTALENR
617108/7**

Gode museumsvenner.

Museumssesongen 2003 er straks forbi, og vi er i full gang med forberedingane til ny sesong. Vi er godt nøgde med denne sesongen då vi har hatt ein fin auke med besøkande. Ikkje minst skuldast dette ei sterk auke i utleige av lokala til årsmålsdagar, bryllaup, bedriftsbesøk og servering. Ishavsmuseet har blitt ein populær samlingsstad for alle typar arrangement.

Vi har hatt fleire arrangement som har samla mykje folk. I juni arrangerte venneforeininga grillkveld med godt frammøte, og på hausten hadde vi den tradisjonelle ishavskvelden i samarbeid med Hareidsstemna. Godt frammøte var det og når Stein P. Aasheim vitja oss og kåserte om overvintringa si i lag med familien på Svalbard. No i desember står den tradisjonelle førjulsfesten for tur.

Ishavsmuseet har mange gode hjelparar og støttespelarar som vi ikkje hadde klart oss utan. Derfor vil eg nytte høve gjennom Isflaket og takke alle dei som hjelper oss på museet året gjennom. Takk til venneforeininga for det viktige arbeidet dei gjer, og til "Hakapikane" som stiller opp og spelar til oss på alle arrangement.

Eg vil også takke alle dei som gir gjenstandar, foto og gåver til museet. Samlingane aukar stadig, og vi prøvar og få det meste utstilt etter som vi har kapasitet til det. Det er framleis mykje foto og film rundt omkring, og dette er vi sjølvsagt svært interessert i å få låne til kopiering. Ei spesiell takk til Sigmund Bøe som har forfatta boka "På minnegrunn" og valde og gi den til Ishavsmuseet så vi fikk gi den ut. Boka er i desse dagar til sals i bokhandelen. Vi ser på det som ein viktig del av vårt arbeid og formidle historia på ein slik måte.

Tilslutt ei stor takk til deg som mottar Isflaket som medlem i Ishavsmuseets venner, og støttar oss på denne måten. Alle som betalar medlemskontingenten får Isflaket fritt tilsendt 45 gongar i året. Har du gløymt og betale kontingenten for i år, kan du framleis gjere dette til kontonr. 3910 10 17293 så du er sikker på at du framleis mottar bladet i posten. Kontingenten er kr. 150,- for enkelt medlem og 200,- for familiemedlemsskap.

God Jul!

Webjørn Landmark, styrar.

Dette nr. av Isflaket er utgitt med støtte frå:

TLF.: 70 09 26 90 - 6060 HAREID

Ishavsmuseets Venner, Postboks 20, 6062 BRANDAL

- 22 -